27/01/2024

27 Ιανουαρίου: Ανακομιδή των λειψάνων του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου

/ Βίοι Αγίων

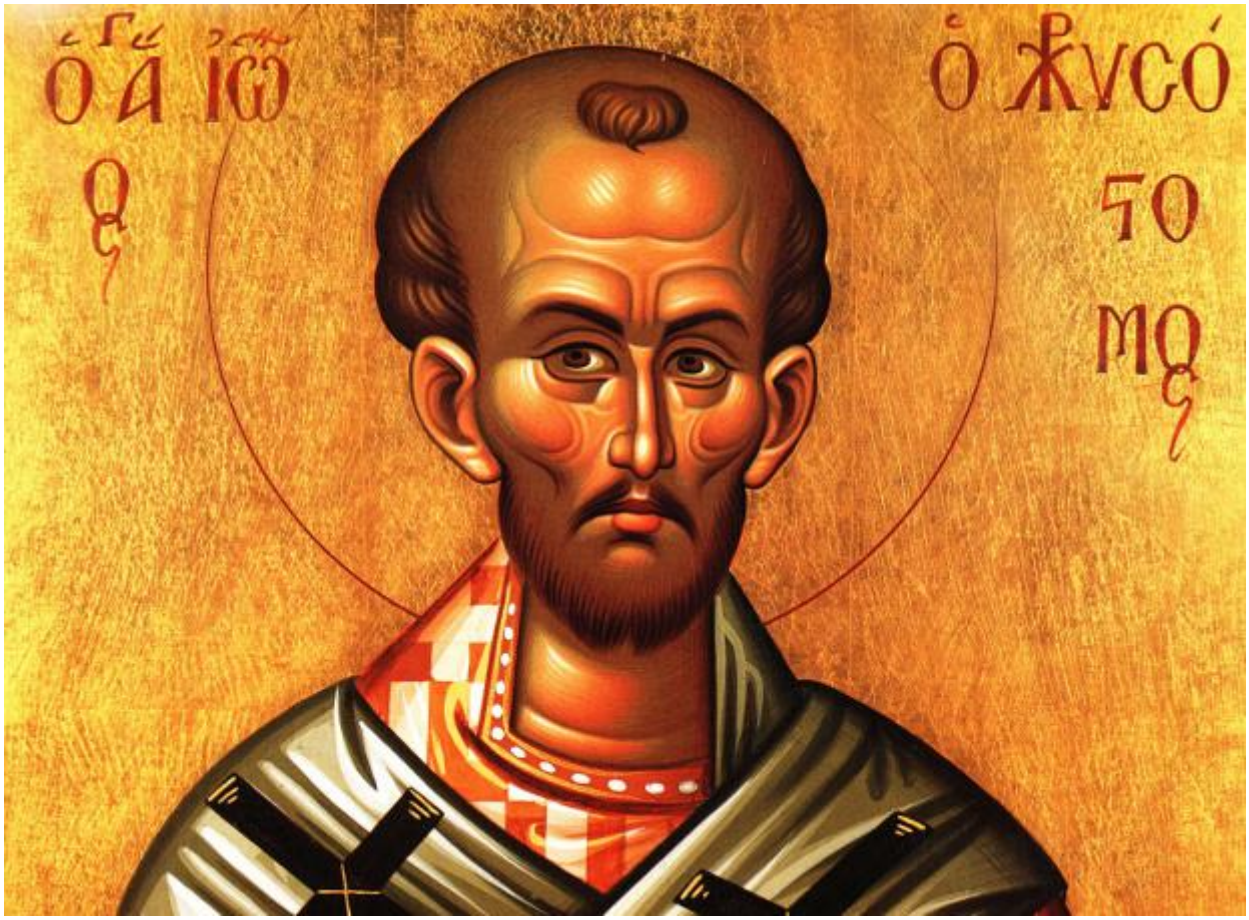

- **Γράφει ο Μιχάλης Μιχαλακόπουλος**

Στις 27 Ιανουαρίου η Εκκλησία μας εορτάζει την ανακομιδή των λειψάνων του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, από τα Κόμανα του Πόντου, στην Κωνσταντινούπολη.

Είναι ιερό καθήκον και μεγίστη τιμή προς την μνήμη του Αγίου να κάνουμε μία μικρή αναφορά στο ιστορικό της ανακομιδής. Πώς, πότε και γιατί βρέθηκαν τα λείψανα του Αγίου στα απομακρυσμένα Κόμανα του Πόντου;

Τους τρεις πρώτους μ.Χ. αιώνες, οι Άγιοι Μάρτυρες της πίστης μας, προσέφεραν το αίμα τους, κατά τους φρικτούς διωγμούς, που εξαπέλυαν οι ρωμαίοι

αυτοκράτορες.

Μετά το Διάταγμα των Μεδιολάνων, το 313 μ.Χ., του Αυτοκράτορα Μεγάλου Κωνσταντίνου, που επέβαλε την ανεξιθρησκεία, σταμάτησαν οι διωγμοί των χριστιανών από την «επίσημη Πολιτεία», αλλά ανεπίσημα συνεχίστηκαν, σποραδικά, παίρνοντας και άλλες μορφές, στις διάφορες περιοχές της αυτοκρατορίας.

Ποιος όμως θα περίμενε να δει χριστιανό αυτοκράτορα και χριστιανή αυτοκράτειρα, να επιβάλουν απηνή διωγμό και εξοντωτικό μαρτύριο; Σε ποιον; Στον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως, τον Άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο! Γιατί; Για το δημόσιο έλεγχο, που ασκούσε κατά της αυτοκράτειρας Ευδοξίας, για τα ανομήματά της.

Η Ευδοξία προσπάθησε με συκοφαντίες και διαδόσεις, με τους γνωστούς μηχανισμούς λάσπης, που διαθέτει η κάθε Εξουσία, να εξαναγκάσει σε σιωπή και να φιμώσει τον Άγιο. Δεν είχε όμως καταλάβει τι κρύβει και που παραπέμπει αυτό το όνομα!!

Δυστυχώς δεν ήταν μόνο το μένος της βασίλισσας, κατά του Χρυσοστόμου.

Υπήρχαν και τα «εξ οικείων» φαρμακερά βέλη κατά του Αγίου, που είχαν συμμαχήσει με την Ευδοξία και ύπουλα, δολερά, φθονερά υπέθαλπαν και εξήπταν το μίσος της κατά του Αγίου.

Τιμωρημένοι από τον Άγιο για αποδεδειγμένα εκκλησιαστικά κακουργήματα επίσκοποι, ιερείς, διάκονοι και μοναχοί. Φθονεροί αντίζηλοι, που παραμερίστηκαν για να καταλάβει τον Αρχιεπισκοπικό θρόνο, ένας από τους «τρεις μεγίστους φωστήρας της τρισηλίου θεότητος...». Τυφλωμένοι ματαιόδοξοι, που δεν άντεχαν το κύρος, τη φήμη και το ύψος αυτής της μεγάλης διάνοιας, που συνάρπαζε τα πλήθη και σκορπούσε φως αναστάσιμο στα σκοτεινά, στεγανά και ανήλια υπόγεια της υποκρισίας και της ανηθικότητας. Πλούσιοι γαιοκτήμονες, που η ίδρυση λεπροκομείου από τον Άγιο, υποβάθμιζε την αξία των εγγύς περιουσιών τους. Όλος αυτός ο εσμός με ασίγαστο πάθος κατά του Χρυσοστόμου, είχε σχεδιάσει ακόμα και την φυσική εξόντωσή του. Αδιάκοπα προσπαθούσε να ενοχοποιήσει τον Άγιο στην Αυτοκρατορική Αυλή και να επιτύχει την έκπτωσή του από το θρόνο και την εξορία του. Τελικά την επέτυχε.

Η παράνομη αυτή συναγωγή με επικεφαλής τον εμπαθή φιλόνικο και αλλοπρόσαλλο Θεόφιλο Αλεξανδρείας, επίμονα ζητούσε από τον εύπιστο αυτοκράτορα Αρκάδιο την «Κεφαλήν Ιωάννου». Ακόμα και μετά το θάνατο της Ευδοξίας, που συνέβη στις 6 Οκτωβρίου του 404 μ.Χ. με συνεχώς αυξανόμενο μένος επεδίωκε την εξόντωση του Αγίου.
Η εξορία με τα δεδομένα αυτά και τις αυστηρές οδηγίες, αντιστοιχεί με ένα είδος εκτέλεσης. Είναι ένα καμουφλαρισμένο είδος μαρτυρίου, που οδηγεί στο ίδιο αποτέλεσμα, στο θάνατο. Οι αδίστακτοι εχθροί του Αγίου επινοούν αυτό τον τρόπο εξόντωσης. Τρόπος δόλιος, σατανικός. Θάνατος δια της εξορίας και της σωματικής καταπόνησης σε μέρη μακρινά και δυσπρόσιτα. Θάνατος από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, από τις συνεχείς μετακινήσεις, από τη σκληρή φρούρηση, από τις στερήσεις, τις κακουχίες και την απομόνωση. Θάνατος αργός και οδυνηρός. Θάνατος σίγουρος. Πόσο θα άντεχε μια ασκητική και αδύνατη κράση όπως του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου;

Ο Άγιος δεν πτοείται. Δεν κάνει πίσω. Θα ήταν σαν να πρόδινε το Χριστό. Μεταξύ ζωής, πατριαρχικού θρόνου και Χριστού επιλέγει το Χριστό.

Φορτώνεται το δικό του Σταυρό και σύρεται στο δρόμο της πρώτης εξορίας. Ο λαός αντιδρά έντονα. Η «Νέα Ηρωδιάς» με την πεποίθηση ότι θα έχει κάμψει το ηθικό του Αγίου και υπό την πίεση της λαϊκής αγανάκτησης, διατάσσει την διακοπή της πορείας και την επιστροφή του Αγίου στην Κωνσταντινούπολη. Εις μάτην όμως. Ο Άγιος συνεχίζει τον δημόσιο έλεγχο. Αρχίζει τότε η δεύτερη εξορία

του Αγίου. Ο δρόμος μακρύς και ατέλειωτος. Ο Γολγοθάς εδώ είναι εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από το «Πραιτώριο» της Πόλης. Κάτω από τον καυτερό ήλιο του καλοκαιριού του Ιουλίου του 404 μΧ, σε μέρη δύσβατα, χωρίς ξεκούραση, χωρίς ανάπαυλα, χωρίς στοιχειώδη μέσα στήριξης. Για έναν αδύναμο εξηντάχρονο ασκητικό άνθρωπο, δεν ήταν αυτό σωματικό μαρτύριο; Με τους επιλεγμένους από την εξουσία για την αποστολή αυτή σκληρούς και ασυγκίνητους, απέναντι στον Άγιο, στρατιώτες, με τις ολοήμερες πεζοπορίες, σε μέρη αφιλόξενα και άγρια, δεν ήταν αυτό σωματικό και ψυχικό μαρτύριο; Δεν ήταν μαρτύριο να κοιμάται τις νύχτες άσκεπος, νηστικός, παγωμένος, απομονωμένος; Δεν ήταν αβάσταχτο μαρτύριο να μη βλέπει, να μη μιλάει, να μην επικοινωνεί με τους αδελφούς χριστιανούς, ένας άνθρωπος που ήταν όλος Πνεύμα, Πνεύμα Χριστού;

Μπορούσε μπροστά στις αβάσταχτες ταλαιπωρίες να λυγίσει ο Άγιος. Να υποχωρήσει. Να ενδώσει. Να συμβιβαστεί και να διακόψει το μαρτύριο της εξοντωτικής εξορίας. Αυτό όμως θα αντιστοιχούσε με άρνηση του Σταυρού, με άρνηση του Χριστού. Ο Χριστός όμως ήταν μαζί του. Τον στήριζε. Του έδειχνε τα ίχνη των καρφιών στα χέρια του. Περπατούσαν μαζί προς τα Κόμανα της Μικράς Ασίας. Χέρι-χέρι.

Είχε μπει ο Σεπτέμβρης του 407 μΧ. Τα ποδαράκια του Ιωάννη ήσαν κάτισχνα από την πεζοπορία και τις στερήσεις. Το κορμάκι του σκελετωμένο. «Υποψία» υλικής υπόστασης. Τα χειλάκια μαραμένα σαν τα φθινοπωρινά φύλλα, που τα ταξειδεύει στο άγνωστο ο αγέρας. Πέντε λεξούλες ξέψυχα μπορούν και αρθρώνουν πλέον αυτά τα χείλια. Αυτές οι πέντε λεξούλες, βγαίνουν από το στόμα του Αγίου, σαν σταλαγματιές νερού από στερεμένη βρυσομάνα, που πριν ανάβλυζε ποταμούς υδάτων: «Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν».

Το σκληρό μαρτύριο της «εκτέλεσης» του Αγίου πλησιάζει στο τέλος του. Τα πόδια του δεν τον βαστούν πλέον. Οι φρουροί του, ασθενή όντα, τον σέρνουν προς τα Κόμανα. Σε λίγο ο Μεγάλος Πατέρας της Χριστιανικής Εκκλησίας, θα κατακτήσει και το φωτοστέφανο του Μεγαλομάρτυρα Αγίου. Αυτό το φωτοστέφανο δεν προβλήθηκε και δεν προβάλλεται πρεπόντως. Ίσως γιατί παραπέμπει σε ενοχοποίηση των θεσμών, της Πολιτείας και της Εκκλησίας και δημιουργεί συνειρμούς απαξίας τους, στις συνειδήσεις των χριστιανών!..

Ξημερώνει η 14η Σεπτεμβρίου του 407. Τιμάται η μνήμη της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού, συμβόλου νίκης κατά του θανάτου. Ο Άγιος Ιωάννης τη σημαδιακή αυτή μέρα φτάνει στο τέλος του μαρτυρίου του. Συγκεντρώνει όλες του τις δυνάμεις για να κάνει την τελευταία του προσευχή. Πρέπει τώρα να προσθέσει στις πέντε λέξεις της προσευχής του και μια ακόμα λέξη και μετά, ‘κλίνας την κεφαλή’, να παραδώσει το πνεύμα. Τα καταφέρνει και ψιθυρίζει τις τελευταίες έξι λεξούλες: «Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν. Αμήν».

Η μετακομιδή των λειψάνων του Αγίου, έγινε το 438 μ.Χ. δηλαδή 31 χρόνια μετά την κοίμησή του. Είχαν τότε αλλάξει πολλά, σχεδόν όλα, στη Βασιλεύουσα. Λαός, Κλήρος και Αυτοκράτορας (Θεοδόσιος Β), δακρύοντες, γονυπετείς, προσεκύνησαν το Άγιο Λείψανό του, στενάζοντες: «Πάτερ τιμιώτατε, σύγγνωθι ημίν μετακαλουμένοις, ο την μετάνοιαν πάσι διδάξας..», «Απόλαβέ σου τον θρόνον, Άγιε..». Γλυκειά και συγχωρητική λέγεται ότι ακούστηκε από τη θεία λάρνακα η

φωνή του Αγίου: :«Ειρήνη Υμίν»!...

Την 27η Ιανουαρίου, τιμώντας την μνήμη της ανακομιδής των λειψάνων του Αγίου, η Εκκλησία μας, δια του ιερού υμνωδού, στους Αίνους, ιστορεί την άδικη μεταχείριση του Αγίου: «Αδίκως της ποίμνης σου απελαθείς Πάτερ Όσιε, προσωμίλησας θλίψεσι, πικραίς εξορίαις τε, εν αις ηξιώθης, μακαρίου τέλους, οία γενναίος αθλητής, καταπαλαίσας τον πολυμήχανον. Διό τη επανόδω σου, η Εκκλησία αγάλλεται, ην χρυσώ κατεκόσμισας, των πανσόφων δογμάτων σου».

(Πηγή: pemptousia.gr)